

Szkolny zestaw tematów do ustnego egzaminu maturalnego z języka polskiego w Liceum Ogólnokształcącym im. Bohaterów Powstania Styczniowego w Małogoszczu w roku szk. 2011/2012

- I. Literatura**
- II. Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki**
- III. Język**

I. LITERATURA:

1. Analizując „Kwiatki św. Franciszka” i utwory wyrastające z tradycji franciszkańskiej, przedstaw zawartą w nich koncepcję ludzkiego istnienia.
2. Bohater krzywdzący samego siebie. Zaprezentuj, odwołując się do analizy tekstów literatury XIX i XX wieku.
3. Bohaterowie literaccy grzeszący pychą... Zinterpretuj postawy postaci wybranych z dzieł różnych epok.
4. Bóg – sędzia sprawiedliwy czy dobry pasterz? Zaprezentuj różne koncepcje Boga w wybranych tekstach literackich.
5. Co czytali bohaterowie literaccy? Na wybranych przykładach omów wpływ lektur na kształtowanie ich osobowości.
6. Człowiek wobec zła... Ukaż różnorodne postawy bohaterów literackich z trzech epok.
7. Czy starość zna sens życia? Wybierz, zanalizuj i zinterpretuj teksty lekturowe portretujące schyłek ludzkiej egzystencji.
8. Dojrzewanie jako motyw literacki różnych epok. Ukaż różne aspekty tego zagadnienia na podstawie wybranych przykładów.
9. Dwa oblicza patriotyzmu: zrywy narodowe i codzienna praca. Przedstaw na przykładzie literatury polskiej różnych epok.
10. Emigracja jako nowe spojrzenie na rodzinną ziemię. Omów problem z punktu widzenia polskich pisarzy – emigrantów.
11. Fascynacja obrzędami ludowymi w literaturze polskiej. Omów to zjawisko odwołując się do wybranych przykładów.
12. Funkcje motywu winy i kary na przestrzeni wieków. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych utworów literatury polskiej i obcej.
13. Jak literatura mówi o miłości? Porównaj przykłady jej przedstawienia z kontrastowo zestawionych epok literackich.
14. Jak literatura polska ukazuje wizerunek Żyda? Zaprezentuj na wybranych przykładach różnych epok.
15. Jak literatura przedstawia matkę? Dokonaj charakterystyki analizując wybrane utwory literackie.
16. Jaka jesteś, Polsko ? Analizując dzieła różnych twórców, przedstaw obraz ojczyzny utrwalaony w literaturze staropolskiej.
17. Jaką prawdę o bohaterach literackich poznamy na podstawie przedmiotów, którymi się otaczają? Omów problem interpretując celowo wybrane przykłady z prozy realistycznej.
18. Jan Paweł II jako poeta , dramaturg , filozof. Ukaż etyczny i artystyczny wymiar dorobku myślowego Karola Wojtyły.

19. Jeżeli nie jesteśmy szczęśliwi dziś jak potrafimy być nimi jutro? Wskaż bohaterów, którzy kierują się łacińską paremią „carpe diem”.
20. Kobiety w oczach kobiet. Zaprezentuj i omów portrety kobiet w prozie i poezji kobiecej dwudziestego wieku.
21. Konspirator, powstaniec, żołnierz – o różnych formach walki za ojczyznę. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów z literatury polskiej.
22. Kulinarium w literaturze. Omów funkcje tego motywu w wybranych utworach literackich różnych epok.
23. Literackie interpretacje postawy buntu. Rozważ problem odwołując się do wybranych utworów różnych epok.
24. Literackie portrety morderców. Przedstaw różne wizerunki, odwołując się do wybranych utworów literatury polskiej i obcej.
25. Literackie rodzeństwa. Przedstaw różne wizerunki i ukaż ich związek z ideą dzieła.
26. Literatura wobec dramatu niespełnienia ludzkich marzeń. Zanalizuj wybrane przykłady wybranych epok literackich.
27. Matki i córki w literaturze wybranych epok. Analizując różne typy relacji oceń zmiany w sposobie prezentowania motywu uwzględniając kontekst kulturowy.
28. Miasto i jego wpływ na bohatera literackiego. Omów problem, odnosząc się do wybranych tekstów literackich.
29. Młodzi – gniewni w różnych epokach. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych utworów literatury polskiej i obcej.
30. Moralni i niemoralni, wytyczanie granic i ich przekraczanie. Zastanów się nad tym zagadnieniem w oparciu o analizę myśli i zachowań wybranych przez Ciebie bohaterów literackich.
31. Motyw biesiady, uczyty, wesela, zgromadzenia i jego funkcje w dziełach literatury polskiej. Ukaż i zanalizuj wybrane przykłady z dzieł różnych epok.
32. Motyw i symbolika tańca w literaturze. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych utworów.
33. Motyw snu, sposoby jego ujęcia oraz funkcje w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
34. Motyw wiosny w utworach różnych epok. Porównaj jego funkcje i znaczenie.
35. Na tle różnorodnych kreacji bohaterów stworzonych przez Adama Mickiewicza zaprezentuj tę postać, która jest ci szczególnie bliska.
36. Narzędzia do interpretacji dzieła literackiego – cytat, motto, ostatnia scena. Omów problem, odwołując się do utworów literackich.
37. Nieśmiertelność etosu rycerskiego. Rozważ zagadnienie w odniesieniu do wybranych utworów literackich.
38. Obraz nauczyciela i ucznia w literaturze. Zanalizuj wybrane przykłady tekstów z różnych epok.
39. Od herosa do pantoflarza – różnorodne portrety mężczyzn w literaturze. Przedstaw temat na podstawie analizy wybranych utworów.
40. Ojcem zostać łatwo, znacznie trudniej nim być. Dokonaj charakterystyki ojców w literaturze interpretując utwory z różnych epok.
41. Oryginalność, nieprzeciętność, indywidualizm w zderzeniu z rzeczywistością. Ukaż i zinterpretuj zróżnicowane postawy bohaterów literackich.
42. Pamiętniki, dzienniki, listy jako forma wypowiedzi w literaturze. Wybierz i scharakteryzuj przykłady z różnych epok.
43. Porównaj postacie lekarzy ukazanych w tekstach literackich różnych epok. Zwróć uwagę na ich stosunek do wykonywanego zawodu i do pacjentów.

44. Porównaj słynne sceny rozstań literackich. Scharakteryzuj motyw i omów jego znaczenie w wybranych utworach literackich.
45. Portrety żon prezentowane przez literaturę. Dokonaj charakterystyki analizując wybrane teksty literackie.
46. Postawa moralna bohaterów literackich kształtowana przez dom rodzinny .Zanalizuj wybrane przykłady.
47. Praca jako błogosławieństwo i przekleństwo. Omów, analizując wybrane przykłady literackie.
48. Problemy kobiet, które nie akceptowały wyznaczonych przez płęć granic. Omów je odwołując się do wybranych utworów.
49. Przedstaw różne sposoby wyrażania miłości do ojczyzny w twórczości wybranych przez Ciebie pisarzy i poetów literatury polskiej.
50. Przepowiednie, prorocstwa, wróżby... Omów funkcjonowanie motywu, odwołując się do wybranych utworów literackich z różnych epok.
51. Przyczyny i skutki kryzysów gospodarczych na przestrzeni wieków. Omów problem z punktu widzenia wybranych bohaterów literackich.
52. Przyczyny i skutki przemiany duchowej bohatera i jej sens w literaturze. Omów, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
53. Różne drogi do szczęścia bohaterów literackich. Zanalizuj wybrane przykłady.
54. Różne obrazy przyrody w literaturze. Przedstaw sposoby kreowania i ich funkcje.
55. Różne sposoby funkcjonowania tradycji biblijnej w literaturze baroku i romantyzmu. Zaprezentuj na wybranych przykładach.
56. Różne ujęcia motywu rozstania w literaturze XIX i XX wieku . Zaprezentuj, odwołując się do wybranych utworów literackich.
57. Scharakteryzuj i porównaj samotność bohatera romantycznego i człowieka współczesnego. Odwołaj się do przykładów literackich romantyzmu i współczesności.
58. Sposoby kreowania portretów zdrajców ojczyzny w literaturze. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów literackich.
59. Sposoby przedstawiania ważnych wydarzeń w historii narodu. Omów problem, odnosząc się do wybranych tekstów literackich.
60. Systemy totalitarne i ich wpływ na człowieka. Ukaż różnorodne postawy odwołując się do wybranych utworów literackich.
61. Twoja lista rankingowa arcydzieł literackich. Wybierz i zinterpretuj 5 pozycji lekturowych, recenzując z własnego punktu widzenia i argumentując wybór.
62. Wiara jako główna wartość w życiu człowieka. Przedstaw najciekawsze Twoim zdaniem realizacje tego problemu w literaturze wybranych epok.
63. Wizerunek uwodzicielki w utworach literackich z różnych epok. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
64. Władza jako powinność rządzących wobec narodu. Zanalizuj problem, odwołując się do utworów literackich różnych epok.
65. Wolna wola, fatum, przypadek? Co rządzi ludzkim losem? Dokonaj analizy problemu na wybranych przykładach z różnych epok.
66. Wpływ miłości na wybory moralne człowieka jako temat w literaturze. Omów zagadnienie, odnosząc się do wybranych utworów.
67. Wpływ pieniądza na życie bohaterów literackich. Zanalizuj problem na wybranych przykładach.
68. Współczesne bestsellery – to się czyta dzisiaj. Omów – na przykładzie dwóch lub trzech twórców spoza szkolnego kanonu – skąd się bierze popularność przytoczonych książek i ich autorów.

69. Zanalizuj problemy i sytuacje, w jakich znalazły się bohaterki literackie, które zdradziły męża. Omów zagadnienie, odnosząc się do wybranych utworów różnych epok.
70. Zniszczenie wartości i osobowości człowieka, przedstaw problem odwołując się do wybranych tekstów literackich.
71. Zwycięzca ma wielu przyjaciół, ale pokonany – prawdziwych. Przedstaw wartość przyjaźni, przywołując utwory z różnych epok.
72. Żart, śmiech, satyra jako wyraz dezaprobaty wobec rzeczywistości w literaturze. Omów na przykładach wybranych utworów.

Tematy zaproponowane przez uczniów

73. Wpływ biografii i osobistych przeżyć na twórczość Haliny Poświatowskiej. Omów temat, przywołując dowolne utwory poetki.
74. Wpływ prądów filozoficznych na kształtowanie literatury dowolnie wybranej epoki historyczno – literackiej. Zaprezentuj problem na wybranych przykładach.
75. Wykorzystując utwory literatury współczesnej, omów funkcjonowanie dowolnego toposu literackiego.
76. Różne sposoby funkcjonowania wartości etyczne – moralnych w utworach literackich. Zanalizuj problem na wybranych przykładach.
77. Motywy antyczne i ich funkcje w twórczości wybranego poety współczesnego. Zanalizuj problem, odwołując się do wybranych przykładów.
78. Motyw anioła... wskaż i omów różne sposoby prezentacji aniołów w literaturze na przestrzeni wieków.
79. Motyw Sądu Ostatecznego i Apokalipsy w literaturze. Omów różne sposoby prezentacji motywu na podstawie wybranych utworów.
80. Motyw labiryntu jako symbolu poszukiwań drogi do celu... Zinterpretuj zagadnienie, przywołując dowolne utwory literackie.

II. ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI:

1. Dramat pokolenia Kolumbów wyrażony w obrazie literackim i filmowym. Omów podobieństwa i różnice w sposobie przedstawienia obrazu tej generacji.
2. Duchy zła jako kreacje w literaturze i tekstach kultury. Zanalizuj motyw obecny w różnorodnych działach.
3. Dwór szlachecki znakiem polskości. Zanalizuj wybrane przykłady z literatury, malarstwa i filmu.
4. Dzieło literackie a jego adaptacja filmowa. Omów na przykładzie wybranych tekstów kultury i filmów.
5. Filmy Andrzeja Wajdy jako interpretacje dzieł literatury polskiej. Omów wybrane przykłady.
6. Grób, kurhan, mogiła – symbol bohaterstwa, dowód pamięci. Zinterpretuj symbolikę odwołując się do wybranych dzieł literatury i sztuki.
7. Hagiografia piórem i pędzlem malowana. Przedstaw wizerunki świętych w wybranych dziełach literackich i malarskich.
8. Herosi i bogowie olimpijscy. Porównaj na wybranych przykładach ich kreacje literackie, rzeźbiarskie i malarskie.
9. Historia jako świadek czasu w literaturze i malarstwie. Zanalizuj i porównaj dzieła.
10. Jak literatura, film i serial telewizyjny ukazują księży i mnichów? Dobierz i zinterpretuj odpowiednie przykłady.

11. Jak się buduje nastrój grozy? Wybierz odpowiednie teksty, porównaj zabiegi artystyczne wykorzystywane przez literaturę i film.
12. Jaką funkcję pełnią motywy pasyjne w wybranych dziełach literackich i sztuki? Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
13. Kanony urody kobiecej w literaturze i sztuce różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
14. Kto jest prawdziwym przyjacielem? Na wybranych przykładach literackich i filmowych zbuduj wypowiedź ukazującą wartość przyjaźni.
15. Kultura antyczna źródłem inspiracji literatury i sztuki różnych epok. Omów problem, analizując wybrane dzieła literatury i sztuki.
16. Macierzyństwo w literaturze i sztuce. Omów artystyczne ujęcie tematu na wybranych przykładach z różnych epok.
17. „Memento Mori” w średniowieczu i baroku. Porównaj funkcjonowanie motywu, odwołując się do wybranych tekstów literackich i sztuki.
18. Miasto – przestrzeń znacząca, miejsce destrukcji, szansa rozwoju... Jakie sensy nadała literatura temu motywowi? Omów temat na wybranych przykładach literatury i kultury.
19. Motywy apokaliptyczne w literaturze i sztuce różnych epok. Zaprezentuj interpretując wybrane teksty kultury.
20. Motywy wampiryczne w literaturze i filmie. Przedstaw sylwetki bohaterów na podstawie analizy wybranych przykładów.
21. Na podstawie przykładów z literatury i sztuki omów ideał mężczyzny w różnych wiekach.
22. Obraz rodziny w literaturze i serialach telewizyjnych w konfrontacji z Twoim modelem życia rodzinnego. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów literackich.
23. Omów funkcjonowanie motywu anioła w wybranych tekstach literackich i tekstach kultury.
24. Pojedynek jako temat literacki i filmowy. Omów zagadnienie na przykładach.
25. Porównaj wizje końca świata w świetle wybranych utworów literatury i dzieł sztuki.
26. Postać dziecka w utworach literackich i plastycznych. Omów zagadnienie na podstawie wybranych dzieł.
27. Różne obrazy przyrody w literaturze i malarstwie. Przedstaw sposoby ich kreowania i funkcje, odnosząc się do wybranych tekstów kultury.
28. Różnorodne funkcjonowanie motywu tańca w literaturze i filmie. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych utworów.
29. Sarmatyzm- wzorec i ostrzeżenie .Omów problem, odwołując się do dzieł literackich i plastycznych.
30. Sceny śmierci w literaturze i malarstwie. Porównaj i omów ich funkcję w wybranych dziełach różnych epok.
31. Sposób kreowania postaci historycznych w literaturze i malarstwie polskim. Rozwiń temat na wybranych przykładach.
32. Topos drogi w literaturze, sztukach plastycznych i filmie. Omów funkcje na wybranych przykładach.
33. Tradycja motywu pożegnania w literaturze i innych tekstach kultury . Przedstaw, analizując wybrane przykłady.
34. Wieś w literaturze i sztuce. Omów na podstawie utworów i dzieł malarskich różnych epok.
35. Wizerunki Matki Boskiej w literaturze i sztuce. Zanalizuj wybrane przykłady oraz omów podobieństwa i różnice w sposobie przedstawienia postaci.

36. Zanalizuj sposoby przedstawiania powstań narodowych w literaturze i malarstwie na podstawie wybranych przykładów.
37. Zbigniew Herbert i Krzysztof Kieślowski – twórcy dekalogu człowieka czasów zagrożenia. Odwołaj się do wybranych przykładów, wskaż podobieństwo i różnice.

III. JĘZYK:

1. Analizując zgromadzony materiał językowy, scharakteryzuj zapożyczenia we współczesnym języku polskim. Oceń ich celowość.
2. Frazeologia mitologiczna i biblijna żywa do dziś. Omów zagadnienie, analizując różnorodne przykłady.
3. *Gruby i ruda*, czyli o agresji słownej. W jaki sposób użytkownicy języka piętnują innych ludzi. Zanalizuj zgromadzone przykłady.
4. Imię i nazwisko w życiu i języku. Zanalizuj zebrany współczesny materiał językowy.
5. Jak mówią bohaterowie „Trylogii” Henryka Sienkiewicza? Omów język wybranych postaci z uwzględnieniem cech ujawniających ich przynależność środowiskową i charakter.
6. Jak mówią Twoi przodkowie. Na podstawie zgromadzonych wypowiedzi Twoich dziadków i babć wskaż cechy charakterystyczne ich języka.
7. Jakim wymogom językowym podlegają pisma użytkowe? Przedstaw typowe wyrażenia stosowane w stylu urzędowym oraz określ ich funkcje.
8. Język „Chłopów” W.S.Reymonta. Zanalizuj wypowiedzi narratora oraz kilku wybranych postaci utworu.
9. Język jako autocharakterystyka nadawcy wypowiedzi. Zanalizuj sposób mówienia wybranych osób i dokonaj ich charakterystyki.
10. Język mediów. Porównaj styl wypowiedzi programów informacyjnych i publicystycznych. Wykaż, jakie funkcje realizują.
11. Język SMS-ów. Zastanów się, czy jest on bliższy językowi pisanemu, czy mówionemu.
12. Język w domu, w pracy i w szkole. Zanalizuj przykłady odmian współczesnej polszczyzny.
13. Język wyznań miłosnych. Na wybranych przykładach przedstaw, w jaki sposób zakochani wyrażają swoje uczucia.
14. Językowa kreacja i interpretacja świata w tekstach współczesnych zespołów muzycznych. Omów na wybranych przez siebie tekstach piosenek, reprezentujących trzy różne style w muzyce. Co zadecydowało o Twoim wyborze?
15. Mury mówią... Zbierz i zanalizuj język tekstów graffiti zamieszczonych w miejscach publicznych.
16. Nagłówki codziennej prasy. Oceń ich poprawność i stopień spójności z tekstem, określ funkcje językowe.
17. Na przykładzie trzech zawodów przedstaw charakterystyczne cechy gwary środowiskowej.
18. Oceń poprawność językową wybranych tekstów prasowych. Scharakteryzuj kryteria, którymi się posłużyłeś.
19. O sztuce przemawiania. Zanalizuj wybrane przykłady literackie z renesansu, baroku i oświecenia.
20. Przedstaw etymologię nazw miejscowych Twojego regionu. Omów zagadnienie na kilku wybranych przykładach.
21. Przeprowadź analizę językową i kulturową przysłów polskich na przykładzie przysłów o określonej tematyce.

22. Wieloznaczność wyrazów i jej konsekwencje dla procesu komunikacji. Przedstaw na zebranych przez siebie materiale językowym.
23. Wybierając radio, prasę, telewizję, Internet, skonstruuj wypowiedź na temat języka współczesnych mediów.
24. Wyrazy modne we współczesnej polszczyźnie. Zbierz i zanalizuj materiał językowy.
25. Zanalizuj język różnych reklam. Wyjaśnij, jaki obraz świata kreują.
26. Zanalizuj język wybranych bohaterów literackich. Uwzględnij cechy ujawniające ich przynależność środowiskową i charakter.
27. Zbadaj – kiedy i w jakim celu przywołuje się liczby w wypowiedziach publicystycznych.